

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 Student support and teaching and learning in the Covid-19 situation

พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย จิตธมโม^{1*}

พระครูศรีสุธรรมนิวิฐ (ธานี สุขโชโต)

วรกฤต เกื่อนช้าง

วิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*Corresponding author, E-mail:Aofmcu@gmail.com, Tel.080 416 3944

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการส่งเสริม การพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด เราควรเปลี่ยนให้ทุกๆ ที่กลายเป็นโรงเรียน เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้ นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติโดยโรงเรียนต้องดำเนินตามหลักการ คือ กำหนดมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียนให้สอดคล้องและยืดหยุ่น ปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนปลอดภัย ห่างไกล โควิด-19 สำรวจความพร้อมการเรียนทางไกลของเด็ก จัดเตรียมอุปกรณ์ให้แก่ นักเรียนที่มีความเสี่ยงที่จะเสียโอกาสจากการเรียนทางไกล ใช้มาตรการทางสาธารณสุขและ มาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ในโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอน สื่อสารให้ ผู้ปกครองทราบความจำเป็นของมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียน รวมทั้งให้คู่มือสนับสนุนเด็กสำหรับการเรียนทางไกล ทั้งนี้ทางโรงเรียนควรมีการเตรียมการก่อนเปิดเรียนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองและการป้องกันและให้การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้วย

คำสำคัญ: การดูแลช่วยเหลือนักเรียน, การจัดการเรียนการสอน, สถานการณ์โควิด-19

Abstract

The purpose of this article is to study the process of taking care of students and teaching and learning. In the situation, Covid-19 found that the care and support of students and the teaching and learning are promoting the development, prevention and problem solving of students. To provide students with the desired characteristics Have strong mental immunity, have good quality of life In the circumstances of the Covid-19 epidemic, we should turn every place into a school. Because learning must continue even if students are not able to go to school normally The school must follow the principle that the school's

opening and closing measures are consistent and flexible. Transform a classroom into a safe, remote classroom. Covid-19 explores the readiness of distance learning of children. Provide equipment for students at risk of losing opportunities from distance learning. Take public health and social measures to prevent the spread of In schools that are open to teaching and learning Communicate to parents about the necessity of school opening-closing measures Including child support manuals for distance learning However, the school should make arrangements before starting school. Know students individually Screening and protection And providing support and student development

Keywords: Student support, Teaching and learning, The Covid-19 situation

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่4) พ.ศ.2562มาตรา 6ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมาตรา22แนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพรวมทั้งมาตรา23 (5) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขการจัดการกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็นทำเป็นรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาอีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562 : 50)

ในสถานการณ์ที่โควิด-19 แพร่ระบาดรัฐบาลหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ใช้มาตรการ “กึ่งปิดเมือง” (semi-lockdown) และมาตรการรักษาระยะห่าง (social distancing) เพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ซึ่งส่งผลต่อการปิดสถานที่สาธารณะรวมทั้งโรงเรียนเพื่อหลีกเลี่ยงการรวมตัวกันของกลุ่มคนจำนวนมาก ทางโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนด้วยไวรัสโควิด-19 สามารถติดต่อผ่านทางสัมผัสโดยตรงกับละอองของสารคัดหลั่งจากระบบทางเดินหายใจ และน้ำลายของผู้ติดเชื้อ เช่น ไอ จาม น้ำมูก น้ำลาย และยังสามารถแพร่เชื้อจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่นได้ (นางจงกลณี วิหารุ่งเรืองศรี นางสาวภรณ์ศรี แดงชัย เรียบเรียง, 2563: 6)

จากการระบาดของเชื้อโรคดังกล่าวจึงทำให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้หามาตรการมาป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ทางโรงเรียนได้มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยง ป้องกันช่วยเหลือนักเรียนและผู้

เกี่ยวข้องให้ปลอดภัยจากเชื้อไวรัสทางโรงเรียนจึงได้ดำเนินงานบริหารจัดการอย่างมีระบบทั้งนี้ก็เพื่อตัวนักเรียนเอง

การช่วยเหลือและดูแลนักเรียน

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการในการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนมีวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งมีการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และความปลอดภัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2549 : 17) ให้ความหมายว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาคือ คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองชุมชนผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนการส่งเสริมพัฒนาการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวงโดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงานดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกันเนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคลดังนั้นการยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมใจร่วมคิดร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับผู้ปกครองหรือชุมชน

3. รูปแบบการประเมินโครงการระบบการช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้คุณธรรมและจริยธรรมและการดำรงชีพอย่างมีความสุขในสังคมนั้นสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542กล่าวคือให้นักเรียนเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุขด้วยความร่วมมือของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนชุมชนสังคมและครอบครัวของนักเรียนเองด้วยสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนซึ่งมีความซับซ้อนมากขึ้นหลายครอบครัวมีเวลาและใกล้ชิดเพื่อดูแลอบรมสั่งสอนลูกหลานลดน้อยลงตัวนักเรียนเองซึ่งเป็นเยาวชนที่มีประสบการณ์ในชีวิตไม่มากนักความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงทำให้เกิดปัญหากับตนเองและสังคมได้ง่ายดังนั้นความจำเป็นในการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งการมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญโดยดำเนินการควบคู่ไปกับระบบการจัดการเรียนการสอน(หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 1-3)

การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีความสำคัญและความเป็นมาของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นไปเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคม นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกันกรมสุขภาพจิต (2554 : 131) ผู้เขียนขอยกตัวอย่างปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ปัญหาที่เกิดจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบจากเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติดปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวลความเครียดเป็นต้นหลักการในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกันเนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคลดังนั้นการยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาก็หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมใจร่วมคิดร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับผู้ปกครองหรือชุมชน

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายทุกคนโดยเฉพาะครูทุกท่านในโรงเรียนซึ่งเป็นที่ปรึกษาจะเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆตามระบบเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในความดูแลของตนเองด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ในมาตราที่ 6 มาตราที่ 22 มาตราที่ 23 รวมทั้งเป็นการพัฒนาตนเองของครูเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครูที่ระบุไว้ในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรมจริยธรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้อง กับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียนคือมีความรักความเอื้ออาทรและการเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดีพร้อมช่วยแนะนำและร่วมกันแก้ไขปัญหของผู้เรียนเพื่อการพัฒนาตนเองให้เข้าสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (กรมสุขภาพจิต, 2554 : 131)

สถานการณ์โควิด-19

ไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 (COVID-19 : CO = corona, VI = virus, D = Disease) เป็นเชื้อไวรัสที่สามารถก่อให้เกิดโรคทางเดินหายใจ หลังติดเชื้ออาจไม่มีอาการ หรืออาจมีอาการตั้งแต่ไม่รุนแรง คือ คล้ายกับไข้หวัดธรรมดา หรืออาจก่อให้เกิดอาการรุนแรงเป็นปอดอักเสบและเสียชีวิตได้ โควิด-19 สามารถติดต่อผ่านการสัมผัสโดยตรงกับละอองของสารคัดหลั่งจากระบบทางเดินหายใจ และน้ำลายของผู้ติดเชื้อ เช่น ไอ จาม น้ำมูก น้ำลาย และยังแพร่เชื้อจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่นได้ จากการสัมผัสพื้นผิวที่ปนเปื้อนเชื้อไวรัส ซึ่งเชื่อกันว่าสามารถมีชีวิตอยู่บนพื้นผิวต่างๆหลายชั่วโมง เมื่อมือไปสัมผัสเชื้อจะเข้าสู่ร่างกายใน 3 ช่องทาง คือ รุน้ำตา รุนมูก และรูปาก ลงสู่ลำคอ ทางเดินหายใจ และลงสู่ปอดในที่สุด

มาตรการทางสาธารณสุขทั้งด้านสุขอนามัยส่วนบุคคลและอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการชะลอการแพร่กระจายของเชื้อโรค เพื่อใช้เป็นมาตรการป้องกันโรคในชีวิตประจำวันของทุกคน จึงมีคำแนะนำ ดังนี้อยู่บ้านหรือในที่ปกเมื่อเจ็บป่วยปิดปากและจมูกโดยใช้กระดาษทิชชู หรือในกรณีที่ทำไม่ได้ควรจ่อข้อศอกของตนเองเพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของน้ำมูกและน้ำลาย และให้กำจัดกระดาษทิชชูที่ใช้แล้วทิ้งทันทีโดยใส่ถุงปิดมิดชิดเพราะเป็นขยะติดเชื้อ แล้วล้างมือและข้อศอกด้วยน้ำและสบู่ทันทีที่ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำสะอาด หากไม่สะดวกให้ล้างด้วยเจลแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อทำความสะอาดพื้นผิวและวัตถุที่สัมผัสบ่อย ๆ ด้วยน้ำสบู่น้ำยาฆ่าเชื้อ และน้ำทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกันไวรัสโคโรนา 2019 ด้วย (นางจงกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี นางสาวภมรศรี แดงชัย เรียบเรียง, 2563: 7-8)

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนการจัดการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการส่งเสริม การพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภูมิภา ธิญญ สันวัณณ, (2563) ได้กล่าวว่า ในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด เราควรเปลี่ยนให้ทุกๆ ที่กลายเป็นโรงเรียน เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้เด็กนักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติในหลายประเทศที่ประกาศมาตรการปิดโรงเรียน รัฐบาลมักจะออกมาตรการด้านการเรียนรู้มารองรับ ด้วยการเรียนทางไกลรูปแบบต่างๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของพ่อแม่ และความพร้อมตามช่วงวัยของเด็กสำหรับประเทศไทย ความท้าทายในการเปลี่ยนครั้งนี้ไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์โควิด-19 เท่านั้น แต่ควรเป็นการ “เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส” ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม ดังนั้นมาตรการการเรียนรู้ของไทยจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยควรดำเนินการดังนี้

1. กระชับหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19 และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานของไทยในปัจจุบัน เน้นเนื้อหาหนัก ครูจำเป็นต้องใช้เวลาเยอะเพื่อสอนได้ครบถ้วน และไม่เอื้อให้นักเรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) เท่าที่ควร และหากยังใช้หลักสูตรเดิมในการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ครูจะต้องใช้เวลาสอนมากขึ้นเพื่อสอนให้ครบถ้วน การปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ รวมทั้งผ่อนคลายตัวชี้วัดเรื่องโครงสร้างเวลาเรียนจะสามารถช่วยลดความกดดัน โดยยังคงคุณภาพขั้นต่ำไว้ได้ ตัวอย่างของ มลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา ได้กระชับหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาจำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ครูสามารถนำไปวางแผนการสอนและใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งออกคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครอง เพื่อสื่อสารให้เข้าใจถึงหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป

2. เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (personalized learning) ได้ ดัง

ตัวอย่างของมลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา ซึ่งมีแนวทางสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยแบบผสมผสาน (blended learning) โดยแนะนำการกำหนดจำนวนชั่วโมงการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ได้แก่ ชั่วโมงเรียนรู้ผ่านจอสำหรับเด็กแต่ละช่วงวัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย (ปัญหาด้านสายตา) และพัฒนาการด้านสังคม (ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น) ชั่วโมงการเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านจากการทำใบงาน ชิ้นงาน ค้นคว้าด้วยตัวเอง และชั่วโมงที่ครูและนักเรียนทำกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น

3. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ วิธีการหนึ่งคือ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการระบาดของโควิดสิ้นสุดลง ทั้งนี้ ควรเริ่มต้นโดยการจัดกลุ่มตัวชี้วัดให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การระบาด เช่น ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้หน่วยละ 2 สัปดาห์ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการประเมินสถานการณ์การระบาด ทั้งนี้ หากครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยให้ร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบทั้งเทอมหรือทั้งปี ก็จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพได้ดียิ่งขึ้น และได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต

4. ยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา (formative assessment) เพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ เมื่อนักเรียนไปโรงเรียนตามปกติไม่ได้ ครูกับนักเรียนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันลดลง ทำให้ครูไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้เต็มที่ อาจทำให้ไม่สามารถรู้ปัญหาของนักเรียนได้ทันเวลา โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ระยะยาว การประเมินเพื่อพัฒนาจึงไม่สามารถลดหรือละทิ้งไปได้ทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) ของเด็ก เพื่อให้ครูทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยจะสามารถให้ feedback กับเด็กและปรับแผนการเรียนรู้ได้ตรงตามสถานการณ์ และการประเมินซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ (assessment as learning) ของเด็ก โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กย้อนคิดถึงกระบวนการเรียนของตนเอง กระบวนการนี้จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมถึงเมื่อเด็กเข้าใจตนเองก็จะเป็นโอกาสที่จะวางแผนการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับผู้ปกครองและครูได้

5. การประเมินเพื่อรับผิดชอบ (assessment for accountability) ยังคงควรไว้ แต่ควรให้น้ำหนักการประเมินโอกาสทางการเรียนของเด็ก มากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบ สถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบันทำให้ต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ดังนั้น คุณภาพการศึกษาที่เด็กจะได้รับในแต่ละพื้นที่จะไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถใช้คะแนนวัดความรู้หรือทักษะแบบเดียวกันเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบได้ มิฉะนั้นก็อาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับเกณฑ์ข้อสอบวัดความรู้ (test-based) มาสู่การให้น้ำหนักกับตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ (non-academic measure) มากขึ้น เช่น อัตราการเข้าเรียน (attendance rate) หรืออัตราการออกกลางคัน (drop-out rate) เป็นต้น โดยการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดเหล่านี้ที่สามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อลดภาระครู เช่น ใช้ระบบ Google Classroom บันทึกการใช้งาน ซึ่งจะช่วยให้เขตพื้นที่สามารถติดตามและให้การสนับสนุนโรงเรียนได้ตรงกับความต้องการมากขึ้นด้วย

ในขณะที่เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 ควรดำเนินการตามขั้นตอนและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ โดยบูรณาการเข้ากับหลักการการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอน มีวิธีการและเครื่องมือ 5 ขั้นตอน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 8-9) ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ซึ่งจะก่อให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด เช่น ในกรณีที่แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม อาจนิยามกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา
2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี
3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน
4. กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถพิเศษนั้นอย่างเต็มศักยภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มคัดกรอง ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้นและได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไปการส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ การจัด

กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญห ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมการป้องกันและการแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการแต่สิ่งหนึ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ คือการให้การปรึกษาเบื้องต้นการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห

ขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่ปัญหามีความยากต่อ การช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหเป็นบอบบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ขึ้นกับกรณีปัญหของนักเรียนการส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญห เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากเกิดกรณีปัญหที่มีความยากเกินศักยภาพของโรงเรียน

นอกจากจะดำเนินงานตามหลักการข้างต้นแล้วทางโรงเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการระบาดพร้อมกับเตรียมมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากรูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนไป โดยควรดำเนินการ 6 ประการดังนี้

ประการที่ 1 กำหนดมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียนให้สอดคล้อง และยืดหยุ่นตามความรุนแรงของการระบาดของไวรัส โควิด-19 โดยวางแผนทางให้ พื้นที่ที่พบผู้ติดเชื้อรายใหม่อย่างต่อเนื่องในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ต้องปิดโรงเรียน และให้เด็กเรียนทางไกลที่บ้านจนสถานการณ์ลดความรุนแรงลงจนสามารถกลับมาเปิดโรงเรียนได้ ในกรณีพื้นที่ที่พบผู้ติดเชื้อรายใหม่ประปรายหรือไม่มีผู้ติดเชื้อรายใหม่ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ให้พิจารณาเปิดโรงเรียนได้ภายใต้ข้อจำกัดความพร้อมของห้องเรียน และความพร้อมในการเรียนทางไกลของเด็ก ทั้งนี้ควรกำหนดให้แนวทางการเปิด-ปิดโรงเรียนยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งในกรณีที่สถานการณ์ระบาดรุนแรงขึ้น และสถานการณ์ผ่อนคลายลง

ประการที่ 2 ปรับปรุงห้องเรียนให้เป็น “ห้องเรียนปลอดภัย ห่างไกล โควิด-19” โดยกำหนดแนวทางให้โรงเรียนทุกแห่งสำรวจความพร้อมของห้องเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการ ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านระบาดวิทยา กำหนดลักษณะของห้องเรียนที่เหมาะสม เช่น จักรยะห่างระหว่างนักเรียนอย่างน้อย 1 เมตร และมีอากาศหมุนเวียนอย่างน้อย 10 เท่า

ของปริมาณอากาศในห้องเรียน เป็นต้น เพื่อให้โรงเรียนทุกแห่งประเมินความพร้อมด้านกายภาพของตน ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการควรสื่อสารอย่างชัดเจน โดยกำหนดแนวทางที่อิงกับแบบแปลนอาคารเรียนมาตรฐาน หรือในกรณีที่โรงเรียนไม่ได้ใช้แบบแปลนมาตรฐาน ควรแจ้งให้โรงเรียนทราบถึงมาตรฐานของการระบายอากาศอย่างชัดเจน

ประการที่ 3 สำรวจความพร้อมการเรียนรู้ทางไกลของเด็กเพื่อประเมินความเสี่ยง กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียน ควรประสานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานครัวเรือนนักเรียนมาบูรณาการร่วมกันเพื่อจัดกลุ่มตามระดับความเสี่ยงในการเข้าถึงการเรียนรู้ทางไกล โดยแบ่งเด็กเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความพร้อม ได้แก่ เด็กที่มีอุปกรณ์ดิจิทัลพร้อมอินเทอร์เน็ตที่บ้าน กลุ่มที่มีความเสี่ยง ได้แก่ เด็กที่ไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตที่บ้าน แต่เข้าถึงไฟฟ้าได้ และกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ เด็กที่ไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตที่บ้าน และไม่มีไฟฟ้าใช้ ทั้งนี้ ควรใช้ข้อมูลเพื่อประเมินความพร้อมของผู้ปกครองด้วย เช่น เป็นเด็กอยู่กับพ่อแม่หรือไม่ เพื่อวางแผนให้การสนับสนุนเพิ่มเติมแก่ครอบครัวที่ผู้ปกครองไม่พร้อมสนับสนุนบุตรหลานในกรณีที่ต้องเรียนที่บ้าน

ประการที่ 4 จัดเตรียมอุปกรณ์ให้แก่เด็กที่มีความเสี่ยงที่จะเสียโอกาสจากการเรียนทางไกล ในกรณีโรงเรียนต้องปิดเพราะพื้นที่มีการระบาดรุนแรง หรือโรงเรียนที่ไม่สามารถจัดชั้นเรียนในห้องเรียนแก่เด็กทุกคนได้ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดเตรียมอุปกรณ์ รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนแก่เด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเสี่ยงสูง เช่น จัดเตรียมแท็บเล็ต (Tablet) พร้อมเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ให้ยืมเรียน แก่เด็กที่ขาดแคลนอุปกรณ์ที่บ้าน แต่สามารถเข้าถึงไฟฟ้าได้ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนออนไลน์ได้ และจัดเตรียม “สื่อแห้ง” ในรูปชุดสื่อการเรียนรู้ (Learning Packages) สำหรับเด็กที่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้ เป็นต้น

ประการที่ 5 ใช้มาตรการทางสาธารณสุข และมาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ในโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอน ในกรณีที่โรงเรียนสามารถจัดการสอนได้ หรือใช้การสอนแบบผสม ควรบังคับใช้มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดตาม “แนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (Covid-19)” ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับองค์กร UNICEF อย่างเคร่งครัด เช่น ไม่ให้นักเรียน ครู หรือเจ้าหน้าที่ที่เจ็บป่วยมาโรงเรียน กำหนดให้มีการล้างมือด้วยสบู่เป็นประจำ และรมรงค์ส่งเสริมให้สวมใส่หน้ากากอนามัย เป็นต้น

ประการที่ 6 สื่อสารให้ผู้ปกครองทราบความจำเป็นของมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียน รวมทั้งให้คู่มือสนับสนุนเด็กสำหรับการเรียนรู้ทางไกล โดยให้ผู้ปกครองทราบว่ารัฐบาลมีแนวทางการเปิด-ปิดโรงเรียน อย่างไร เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถประเมินสถานการณ์ในอนาคตได้นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครองสำหรับผู้สนับสนุนบุตรหลานในกรณีเรียนที่บ้าน เช่น วิธีการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อเรียนออนไลน์ แนวทางแก้ปัญหาเบื้องต้น หรือคู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นต้น

การเปิด-ปิดโรงเรียนเป็นเพียงมาตรการหนึ่งเพื่อตอบโจทย์ “การศึกษาต้องปรับตัวอย่างไรในช่วงสถานการณ์ โควิด-19” เพื่อให้เด็กกลับมาเรียนตามปกติให้ได้เร็วที่สุดเท่าที่จำเป็น

ทำอย่างไรให้เด็กสามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่องในสถานการณ์ที่อาจต้องเรียนที่บ้านช่วงหนึ่ง แล้วสลับกลับมาเรียนตามปกติภายหลังสถานการณ์ระบดลดความรุนแรงลง รวมทั้งระบบการศึกษาทั้งระบบจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแนวทางการเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่เป็นแนวทางที่ดีในการดูแลนักเรียนแต่ผู้เขียนได้สรุปหลักการและวิธีการ ดังนี้

1. ต้องมีการเตรียมการก่อนเปิดเรียนต้องตรวจสอบสถานที่ ซ่อมแซม ปรับปรุง ทำความสะอาด อาคารเรียน ห้องเรียน ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์กีฬาเครื่องเด็กเล่น ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องครัวและอุปกรณ์ โรงอาหาร สถานที่รับประทานอาหาร และอื่นๆที่ครูนักเรียน อยู่ร่วมกันและมีพื้นที่สัมผัสตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนให้มีเพียงพอ อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน รวมถึงสบู่อ่างล้างมือที่เพียงพอ และจัดสถานที่เพื่อเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล เช่น การเข้าแถวการเข้าคิว การจัดที่นั่งเรียน การจัดที่นั่งรับประทานอาหาร ตามมาตรการเว้นระยะห่างทางกายภาพ (Physical Distancing)

2. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำประวัตินักเรียนและครอบครัวเกี่ยวกับสุขภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว ความเจ็บป่วย โรคประจำตัวและการมีโอกาสสัมผัสผู้ติดเชื้อโควิด-19 หรือโรคติดต่ออื่นๆหรือไปอยู่ในพื้นที่เสี่ยงมาก่อนในวันเปิดเรียนทั้งนี้ผู้บริหารได้ให้ครูประจำชั้นได้ออกเยี่ยมนักเรียนถึงบ้านนักเรียนเพื่อเป็นการเก็บข้อมูลด้วย

3. มีการคัดกรองและการป้องกัน ทั้งนี้ทางโรงเรียนได้ทำตามมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ 6 มาตรการ (2563: 34) คือ

3.1 มีมาตรการคัดกรองวัดไข้และอาการเสี่ยงก่อนเข้าสถานศึกษา โดยออกแบบจุดคัดกรองให้เหมาะสม เพราะโรงเรียนมีขนาดไม่เท่ากัน และต้องฝากพ่อแม่ว่าถ้ามีประวัติความเสี่ยงอะไรต้องแจ้งครูให้ทราบ

3.2 สวมหน้ากากตลอดเวลาในทุกช่วงชั้นขณะอยู่ในโรงเรียน อาจจะต้องแนะนำเด็กด้วย อยู่ในห้องเรียนต้องไม่ถอดหน้ากาก

3.3 จุดทำความสะอาดล้างมือ ตั้งแต่ทางเข้าโรงเรียน ต้องทำเส้นทางให้ไปจุดล้างมือก่อนไปเข้าชั้นเรียน

3.4 ออกแบบระยะห่างในชั้นเรียน แต่เด็กอาจเว้นระยะห่างได้ยาก ก็อยากให้จัดกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มย่อยๆ และให้เป็นกลุ่มเดียวกันไปตลอดทั้งวัน เมื่อพบความผิดปกติก็จะติดตามได้รวดเร็ว

3.5 การทำความสะอาด เน้นพื้นผิวสัมผัสต่างๆ ตั้งแต่ก่อนเปิดเทอมทุกวัน อย่างสนามเด็กเล่นก็อาจหมุนเวียนเด็กกลุ่มเล็กๆ ออกมาเล่น แล้วทำความสะอาดระหว่างกลุ่มพลัดเปลี่ยนกิจกรรม และล้างมือก่อนเล่นหลังเล่น ก็จะลดการแพร่ระบาดโรค

3.6 เรื่องความแออัด หลายกิจกรรมที่คงจัดไม่ได้ เช่น กีฬาสี ที่เป็นความเสี่ยงในการรวมกลุ่มใกล้ชิด อาจต้องงดไปก่อน

4. มีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทั้งนี้ทางโรงเรียนได้ทำตามมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้นักเรียนได้เรียนทางไกลผ่านดาวเทียมก่อนการเปิดเรียนหลักจากเปิดเรียนครูต้องดำเนินการสอนเสริมให้นักเรียนตั้งแต่เริ่มเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้กับนักเรียนที่ได้เรียนทางไกลผ่านดาวเทียมมาแล้ว

สรุป

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้านเช่นด้านการเรียนด้านความสามารถด้านสุขภาพด้านครอบครัว เป็นต้นโดยข้อมูลดังกล่าวอาจได้มาจากวิธีการและเครื่องมือซึ่งได้แก่ระบบแบบประเมินพฤติกรรมเด็กการสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อที่จะนำข้อมูลของนักเรียนนั้นมาเป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มต่างๆให้ตรงกับปัญหาและเป็นการร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างครูและผู้ที่เกี่ยวข้องหลังจากที่ได้ข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆแล้วต้องนำข้อมูลทั้งหมดเหล่านั้นมาบูรณาการเพื่อการรู้จักและเข้าใจนักเรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้านรวมทั้งเพื่อการจัดกลุ่มและคัดกรองนักเรียนอันจะนำไปสู่การวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญในสถานการณ์ตอนนี้เพราะเกิดจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก สำหรับประเทศไทยสถานการณ์การระบาดเกิดขึ้นในช่วงสถานศึกษาชั้นพื้นฐานปิดภาคเรียน โดยในช่วงต้นเดือนเมษายนคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เลื่อนวันเปิดเทอมภาคเรียนที่ 1 ไปเป็นวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ไทยจึงมีโอกาสมอบทวนบทเรียนจากต่างประเทศเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการระบาดพร้อมกับเตรียมมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากรูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนไป

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของโรงเรียนนอกจากจำดำเนินงานตาม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 5 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนขั้นตอนที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหาละเอียดขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญทางโรงเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการระบาดพร้อมกับเตรียมมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากรูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนไป โดยควรดำเนินการ 6 ประการดังนี้ประการที่ 1 กำหนดมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียนให้สอดคล้อง และยืดหยุ่นตามความรุนแรงของการระบาดของไวรัส โควิด-19 ประการที่ 2 ปรับปรุงห้องเรียนให้เป็น “ห้องเรียนปลอดภัย ห่างไกล โควิด-19” โดยกำหนดแนวทางให้โรงเรียนทุกแห่งสำรวจความพร้อมของห้องเรียน ประการที่ 3 สำรวจความพร้อมการเรียนทางไกลของเด็ก เพื่อประเมินความเสี่ยง ประการที่ 4 จัดเตรียมอุปกรณ์ให้แก่เด็กนักเรียนที่มีความเสี่ยงที่จะเสียโอกาสจากการเรียนทางไกลประการที่ 5 ใช้มาตรการทางสาธารณสุข และมาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ประการที่ 6 สื่อสารให้ผู้ปกครองทราบความจำเป็นของมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียน รวมทั้งให้คู่มือสนับสนุนเด็กสำหรับการเรียนทางไกล และการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแนวทางการเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่เป็นแนวทางที่ดีในการดูแลนักเรียน ดังนั้น ต้องมีการเตรียมการก่อนเปิดเรียนต้องตรวจสอบสถานที่ซ่อมแซมปรับปรุงทำความสะอาดอาคารอยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน ต้องการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำประวัตินักเรียนด้วยการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนถึงบ้านนักเรียนเพื่อเป็นการเก็บข้อมูลด้วย มีการคัดกรองและการ

ป้องกัน ทั้งนี้ทางโรงเรียนได้ทำตามมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ ต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนทั้งนี้ทางโรงเรียนได้ทำตามมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. (2554). **คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพมหานคร : ยูเรเนียมเมจกรุ๊ป.
- นางจกกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี นางสาวภรณ์ศรี แดงชัย เรียบเรียง. (2563). **คู่มือการจัดการโรงเรียนรับมือโควิด-19**. นนทบุรี : บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
- ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์ จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19 : จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 กรกฎาคม 2563.เข้าถึงได้จาก : <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). เล่มที่ เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **เติมกำลังใจให้ครูสู้มีอาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **การพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.